

HISTORIE A SOUČASNOST REGISTRACE CHEMICKÝCH SPOLKŮ

PAVEL DRAŠAR

Vysoká škola chemicko-technologická, Technická 5,
166 28 Praha 6
drasarp@vscht.cz

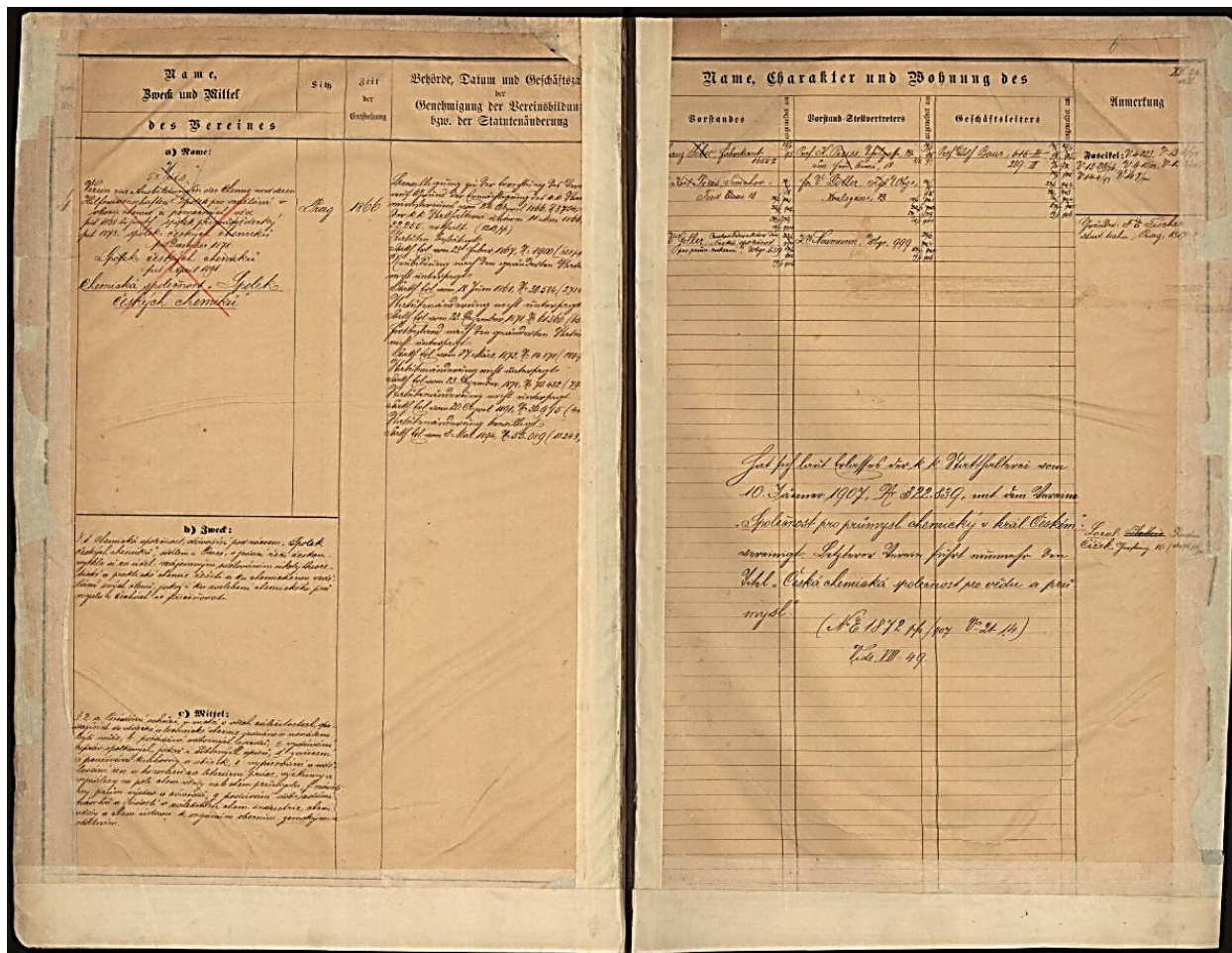
Došlo 5.5.2021, přijato 17.5.21.

Klíčová slova: chemické spolky, historie, registrace, hlavní osobnosti

Archiv hlavního města Prahy ve svém Spolkovém katastru¹ zaznamenává 18 571 spolků. V něm jsou zachy-

ceny spolky chemiků a je zajímavé se seznámit s historií spolkaření v tomto oboru. Zaměříme se na spolky občanské, naopak spolky firem a firmy budeme tentokrát pomíjet. K tomuto pojednání připojujeme několik dobových dokumentů.

Pod signaturou VIII/0004 nalézáme „Isis“ Spolek pro vzdělání v oboru chemie a pomocných věd (Verein zur Ausbildung in der Chemie und der Hilfswissenschaften) založený r. 1866 (24. 4. 1866; potvrzen úředně 11. 5. 1866), s následujícími poznámkami: 1868 „böhmisch“ spolek přírodovědecký, 1873 spolek českých chemiků, Dezeňber 1878 Spolek českých chemiků a 1891 Chemická společnost Spolek českých chemiků (obr. 1). Chemická společnost, stávající pod názvem „Spolek českých chemiků“, sídlem v Praze, s jednacím řečí českou, vy-

Obr. 1. „Isis“ Spolek pro vzdělání v oboru chemie a pomocných věd (Verein zur Ausbildung in der Chemie und der Hilfswissenschaften) zapsaný pod signaturou VIII/0004 v r. 1866

STANOVY
chemické společnosti
„SPOLEK ČESKÝCH CHEMIKŮ“.

I. Jméno, sídlo, jednací řeč a účel spolku.

§ 1. Chemická společnost, stávající pod názvem „Spolek českých chemiků“, sídlem v Praze, s jednací řečí českou, vytkla si za účel: vzájemným sdělováním úkoly theoretické a praktické chemie řešiti a ku chemickému vzdělání svých členů, jakož i ku zvelebení chemického průmyslu v Čechách se přičinovati.

II. Prostředky k dosažení vytknutého účelu.

§ 2. Účelu svého domáhá se společnost:

- pořádáním schůzí, v nichž o všech záležitostech, spadajících do vědecké a technické chemie přednášeno, jednáno a usnášeno býti může;
- pořádáním odborných sjezdů, při nichž o všech technických otázkách dotýkajících chemického odboru pojednáno a uzavřeno býti může;
- vydáváním zpráv, spolkových, jakož i odborných spisů;
- zařízením a používáním knihovny a sbírek;
- vypisováním a udělováním cen a honorářů za literární práce nebo výzkumy a vynálezy na poli chemické vědy nebo chemického průmyslu;
- návštěvami průmyslových výstav a závodů;
- podáváním dobrozdání, návrhů a žádostí v záležitosti chemické industrie, chemické vědy a chemického ústavu k orgánům obecním, zemským a státním.

III. Členové spolku.

§ 3. Členové spolku jsou čestní, zakládající, přispívající a činní.

§ 4. Čestnými členy stanou se ti, kdož si o vědeckou nebo technickou chemii nebo o spolek zvláštních zásluh získají a valnou hromadou zvoleni byli.

§ 5. Zakládajícími členy stanou se osoby, závody a společnosti, když najednou spolku nejméně 50 zl. na hotovosti darují a od výboru přijati byli.

3

O valné hromadě.

§ 13. Valná hromada jest nejvyšší instancí spolkovou. Ji přísluší:

- vykládati a měniti stanovy;
- posuzovati činnost výboru a schvalovati jeho zprávy;
- voliti předsedu, jednatele, pokladníka a 6 členů výboru, jakož i 2 kontrolující komisaře na dobu tří let. Předseda, jednatel, pokladník a nejméně 3 členové výboru musí bydleti v obvodu pražském. Každým rokem vylosují se z výboru 2 členové, kteří v řádné valné hromadě buď mohou býti opět voleni, nebo jinými zvolenými členy nahrazeni.
- ustanovovati příspěvky pro členy činné a přispívající;
- voliti členy čestné;
- rozhodovati o čestných záležitostech členů, o kterých není v těchto stanovách zvláštního ustanovení;
- usnášeti se o zastavení činnosti, o zrušení spolku a o tom jak se má v tomto případě naložiti s jménem spolkovým.

§ 14. Řádná valná hromada, v níž se podávají zprávy funkcionářů za minulý rok, koná se v některý den prvního čtvrtletí každého správního roku, jenž počíná 1. lednem a končí 31. prosince.

§ 15. Mimořádnou valnou hromadu svolává předseda na základě usnesení výboru nebo když za to požádá nejméně 25 členů v pražském okrsku sídlících nebo 15 členů mimopražských nebo $\frac{1}{3}$ činných členů vůbec a sice nejdříve za měsíc po usnesení výboru nebo po dojití žádosti.

§ 16. Valná hromada platně uzavírá, je-li přítomno nejméně $\frac{1}{3}$ činných členů. Nesejde-li se tento počet v ustanovenou hodinu, koná se o hodinu později valná hromada, která platně uzavírá bez ohledu na počet přítomných členů.

O výboru.

§ 17. Výbor od valné hromady zvolený skládá se z předsedy, jednatele, pokladníka a 6 členů. Z těchto volí se v první výborové schůzi místopředseda a po případě i jiní funkcionáři. V téže schůzi přijímají nebo mění se spolkové řady.

§ 18. Předseda svolává výborové a měsíční schůze, valné hromady a sjezdy a předsedá jim. On zastupuje spolek na venek, podpisuje s jednatelem listiny spolkové, podpisuje pokladniční pokázky, čím o své újmě jednotlivá vydání do 20 zl. a se svolením výboru do 50 zl.

§ 19. Místopředseda vykonává všechny funkce předsedovi náležející, kdykolivěk tohoto zastupuje.

§ 20. Jednatel vede protokol o schůzích výboru, přechovává archiv, píše dopisy a listiny spolkové a stará se o včasné pozvání členů ke schůzím.

§ 21. Pokladník rozesílá členské listky přijatým členům, přijímá peníze a příspěvky, spravuje peněžité jmění spolkové, vede

2

§ 6. Přispívajícími členy mohou býti závody a společnosti, které platí valnou hromadou ustanovený roční příspěvek a výborem přijaty byly.

§ 7. Činnými členy stanou se osoby, které svým povoláním náležejí buď vědeckému odboru chemickému nebo některému z praktických odvětví chemické technologie jakož i jiné o chemii se zajímající osoby, budou-li výborem za činné členy přijaty.

IV Práva členů.

§ 8. Každý člen čestný, zakládající nebo činný (zakládající a přispívající členové pokud jsou společností nebo závodem na základě spolkového legitimáčného listku) má právo:

- účastniti se schůzí a odborných sjezdů spolkových a zde přednášeti, rokovati a návrhy činiti;
- účastniti se vycházek spolkových;
- podávati výboru dotazy, návrhy a dobrozdání, nahlédati do spolkových listin a knih, a stěžovati si výboru nebo valné hromadě;
- užívatí dle platných řádů majetku spolkového a bráti podílů na výhodách při koupi spisů spolkem vydávaných.

§ 9. Činné a trpné volební právo přísluší toliko členům činným. Členové zdržující se mimo obvod pražský, mohou se voleb účastniti též plnomocenstvím, které jim k tomuto účelu jednatelství spolku na požádání zasláno bude.

§ 10. Členové zakládající (u těchto též plnomocenství) mohou voliti a voleni býti jen tehdy, když vedle svého již zapraveného příspěvku platí roční příspěvek předepsaný členům činným a když od výboru za členy činné přijati byli.

V. Povinnosti členů.

§ 11. Každý člen spolku jest povinen:

- k rozkvětu a činnosti spolku se všemožně přičinovati;
- stanovy, řady a usnesení schůzí nebo ustanovení výboru zachovávatí;
- roční příspěvky dle zavedeného pořádku, nejdříve však průběhem správního roku platiti. Neucíní-li tak ani po upomenutí a neohlásil-li své vystoupení, bude považován za vystoupeného a může se státi členem spolku poznovu jen tehdy, když nejen obnos za dlužný rok ale i nový roční příspěvek zaplatí; změnu svého povolání a sídla, jakož i vystoupení ze spolku oznámí.

VI. Řízení spolku.

§ 12. Záležitosti spolkové vyřizuje valná hromada a výbor, po případě schůze a sjezdy spolkové.

4

účty, upomíná dlužníky a oznamuje z těchto výboru ty, kdož marně jsou upomínáni a tedy členy býti přestávají.

§ 22. Zastupování předsedy místopředsedou, dále jednatele a pokladníka členy výboru může trvati nejdéle do nejbližší řádné valné hromady, kteréž náležejí chybějící hodnotě voleb doplniti.

VII. Měsíční schůze.

§ 23. Vyjímaje červenec a srpen, po případě červen a září, má se každého měsíce v den a v místnostech z předu ustanovených konati schůze, k níž pozvání má jednatel členům zaslati. Výboru ponechává se v přičině konání měsíčních schůzí volnost případných změn.

VIII. Odborné sjezdy.

§ 24. Uzná-li výbor za vhodné nebo přeje-li si toho většina členů téhož vědeckého nebo průmyslového odvětví, svolá předseda buď do Prahy nebo jiného místa v Čechách sjezd, na němž o otázkách z dotčeného odboru, výborem nebo členstvem navržených, jednáno bude.

§ 25. Ku sjezdu (jakož i ku přednáškám v měsíčních schůzích) mají přístup též hosté, kteří se však předsedovi nebo jeho zástupci buď opovědětí nebo představití mají.

IX. Zvláštní ustanovení.

§ 26. Volby provádějí se hlasovacími listky, hlasování v jiných případech však jen vyzvednutím ruky, ale vždy nadpoloviční většinou hlasů. Při rovném hlasování rozhoduje předseda, jenž jinak nehlasuje.

§ 27. Spory vzešlé mezi členy spolku vyřizuje předseda; spory mezi členy a předsedou vyřizuje smírní soud, sestávající ze 3 důvěrníků, z nichž po jednom volí si každá ze sporných stran, oba pak zvolí si třetího důvěrníka za svého staršího. Z nálezu jejich není odvolání.

§ 28. K usnesení o rozejtí se spolku jest třeba přítomnosti dvou třetin veškerých činných členů. Poslední valná hromada, ve které se takovéto usnesení stane, zároveň rozhodne, jak se má naložiti s jménem spolkovým.

§ 29. V případě, že by byl spolek úředně rozpuštěn, naloží se jménem, dle svého nejlepšího zdání, předseda, po případě místopředseda.

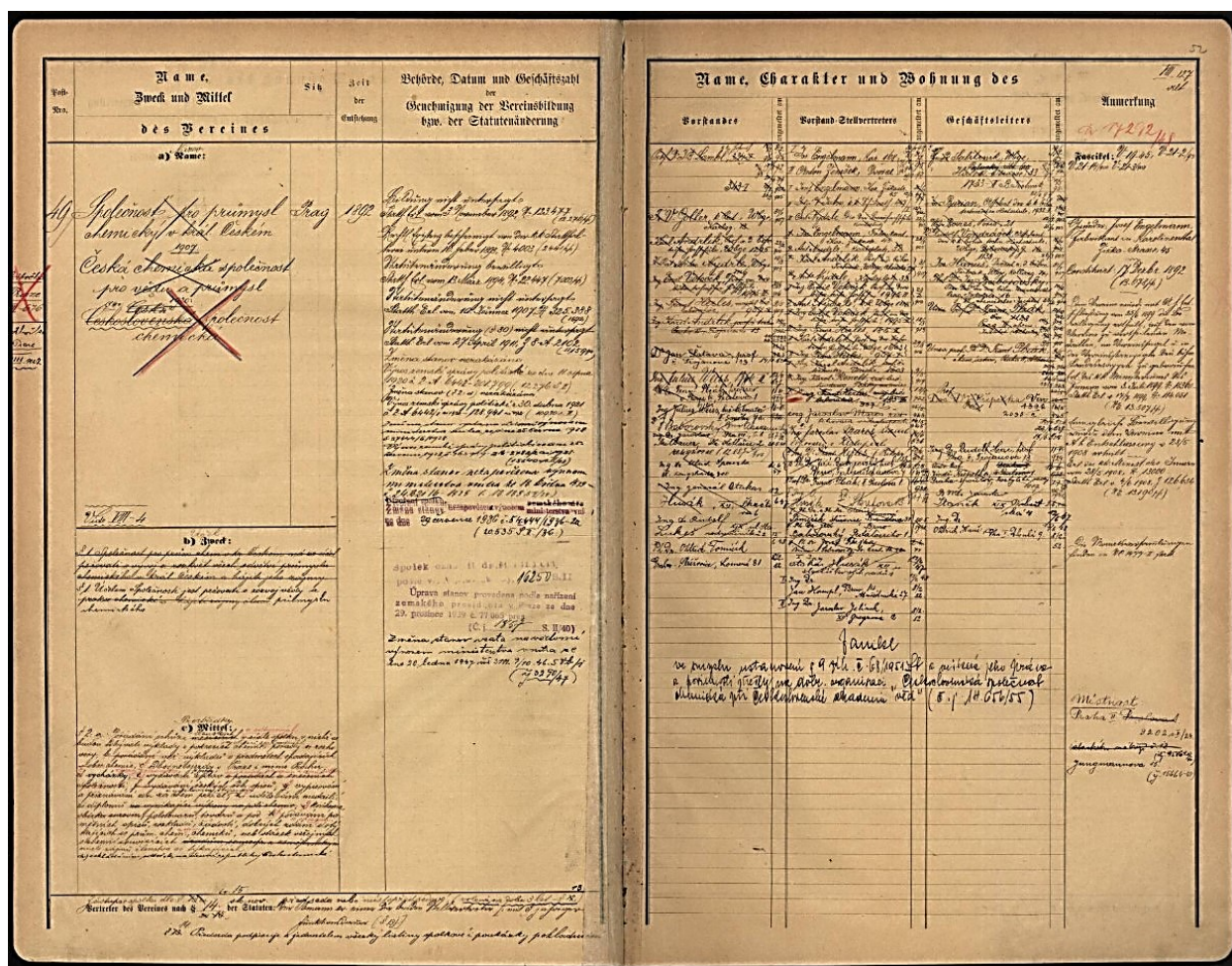
Obr. 2. Stanovy chemické společnosti „Spolek českých chemiků“

tkla si za účel: „vzájemným sdělováním úkoly theoretické a praktické řešiti a ku chemickému vzdělávání svých členů, jakož i ku zvelebení chemického průmyslu v Čechách se přičiňovati“. Společnost se 10. 1. 1907 slučuje se „Společností pro průmysl chemický v království českém“ a nadále funguje pod názvem „Česká chemická společnost pro vědu a průmysl“ (obr. 2).

Archivní záznam udává, že spolek „Isis“ vznikl z iniciativy studenta techniky F. E. Fischera z Prahy. Jmenuje předsedy, prvním byl Franz Šebor, fabrikant (Praha II, č.p. 1655), který spolek vedl do roku 1895. Po něm následuje prof. Karl Preis ze Smíchova (Ferdinandovo nábřeží 18) do roku 1904, kdy přichází F. V. Goller z „České společnosti pro průmysl cukerní“ až do roku 1906. Místopředsedové byli prof. K. Preis ze Smíchova, (Ferdinandovo nábřeží 18) do roku 1895, po něm F. V. Goller z Královských Vinohrad (Karlsgasse 13). Posledním je zapsán K. C. Neumann (Vinohrady 999) do roku 1906. Jednatelům byli prof. Wilhelm Baur (Praha III, č.p. 515, později č.p. 289) do roku 1906.

Ke vzniku studentského spolku „Isis“ jsou zajímavé údaje, které udává O. Hanč². Dne 7. prosince roku 1865 zaslal rektorát Polytechniky policejnímu ředitelství v Praze návrh stanov s doporučením, aby utvoření spolku bylo povoleno. Podepsán byl rektor K. Balling. 15. ledna 1866 byla žádost o povolení spolku s vyjádřením policejního ředitelství poslána místodržitelství v Praze a pak dále Státnímu ministerstvu ve Vídni. Dále píše, že r. 1865 prozatímní výbor pracoval ve složení Josef Suk, F. A. Fischer, Antonín Bělohoubek a že v roce 1866 převzal předsednictví Josef Suk, místopředsednictví Adolf Margold a jednateleství Josef Libus. Poté jako předsedy jmenuje Josefa Holého (1867), Ferdinanda Jičínského (1868–70), Františka Dlouhého a Jana Černého a r. 1872, již pod hlavičkou „Spolku chemiků českých“, Karla Preise. Jeho údaje o funkcionářích jsou zřejmě přesnější.

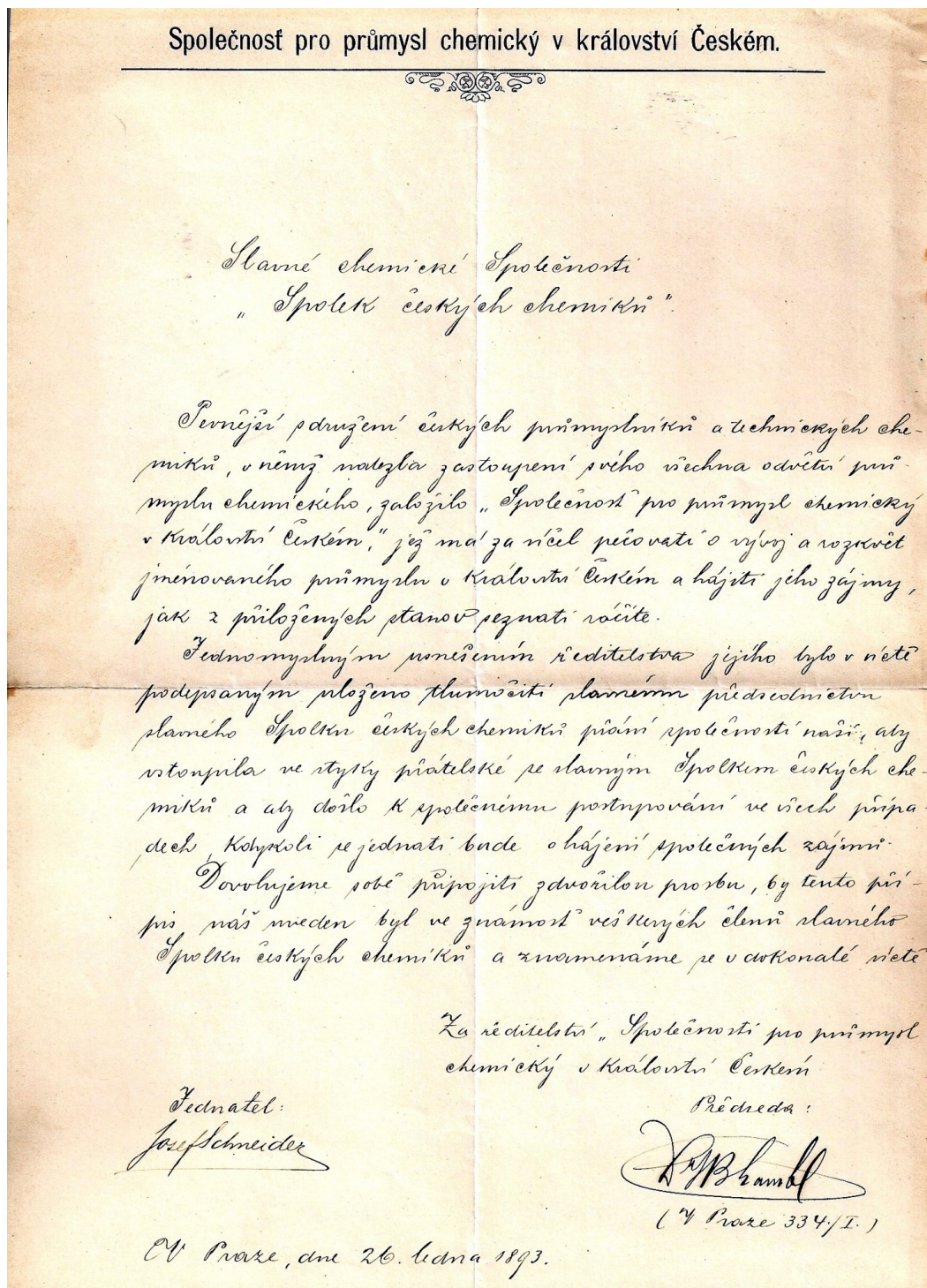
Pod signaturou VIII/0049 v registru nalézáme v r. 1892 (3.11.) vytvořenou „Společnost pro průmysl chemický v království Českém“ (obr. 3); předsedou byl až do r. 1907 dvorní rada prof. Dr. Jan Baptista Lambl, o němž

Obr. 3. Společnost pro průmysl chemický v království Českém zapsaná v registru pod signaturou VIII/0049 v r. 1892

píše Hanč², že: „Byl duší Spolku pro průmysl chemický a pracoval účinně v r. 1906 pro spojení obou českých chemických společností“. V obsazení funkcí se opět Hančův přehled liší od zápisů v archivu.

Dne 26. 1. 1893 píše prof. Lambl vedení „Chemické společnosti, Spolku českých chemiků“, o vytvoření Společnosti pro průmysl chemický v království Českém (obr. 4).

Obr. 4. Dopis slavné chemické společnosti „Spolek českých chemiků“ o vytvoření Společnosti pro průmysl chemický v království Českém

Slavnému
výboru Spolku českých chemiků
v Praze.

Mladší generace chemická v bohaté poroční ročníku není čes-
ky chemiky, která rozvíjena byla rozdělením se chemiků ve
dva spolky. Také jejich jsou následky rozdělení se, které mize-
rak nejsou na prospěch rolnu české chemie, a jest se oba věci;
že i v jiných obcích objeviti se mohou podobné věci.

Vyzýváme tedy výbor Spolku českých chemiků i řadu dalších
Společností pro průmysl chemický, aby d' tomu přisáhli, by
všechni české chemikové spojili se v jeden spolek, jímž repre-
sentována by byla celá česká obec chemická a který rozvíjet.
by se mohl rájnu českých chemiků plnou svou velkou. Domní-
váme se, že členové obou spolků nenechají své vyzvání naše ne-
pořádně, jlihož jedno se o druhé věci společně vsám, a domní-
váme se, že jednotka bude tak, jak prospěch české chemie vyža-
duje.

V Praze dne 21. prosince 1905.

Dr. Wondruš
Jin. Robert Urban
Kla. Miškovský
Dr. Rud. Sprký

Doc. dr. Jir. Baborovský
Doc. A. Kuzmá
Doc. J. Štěrba
Dr. Jan Štěrba
B. J. Štěrba
Votoček
Jin. Hanuš

Obr. 5. Dopis Slavnému výboru Spolku českých chemiků z 21. 12. 1905

Slavnému výboru Spolku českých chemiků napsali 21. 12. 1905 přední čeští chemici, včetně Hanuše, Votočka, Štěrby, Baborovského, Urbana a dalších, dopis, ve kterém vyzývají ku sloučení obou spolků (obr. 5).

Společnost pro průmysl chemický v království Čes-
kém pokračuje po sloučení s Chemickou společností, Spol-

kem českých chemiků r. 1907 jako „Česká chemická spo-
lečnost pro vědu a průmysl“, od r. 1920 jako
„Československá společnost chemická“ a od r. 1940 chvíli
jako „Česká společnost chemická“, leč 1. června 1946 na
svém prvním poválečném sjezdu v Praze v Obecním domě
již opět jako Československá společnost chemická.

V roce 1955 (14.11.), na základě zákona č. 68/1951 Sb. veškerá práva a povinnosti přešly na dobrovolnou organizaci „Československá společnost chemická při ČSAV“. Pod tuto „novou“ společnost byla zahrnuta i roku 1940 samostatně registrovaná pražská pobočka ČSCH (signatura VIII/1002); její předsedové byli ing. dr. Jaroslav Jelínek, ing. dr. Břetislav Šimák, ing. Josef Postl, PhDr. PhMr. Oldřich Tomíček, jednatelem byl PhDr. Jaroslav Heyrovský, ing. dr. Břetislav Šimek, ing. dr. Jaroslav Jelínek, ing. Josef Postl, PhDr. František Youl, dr. Jaroslav Staněk a ing. Oldřich Hanč. Pod stejným názvem existovala „ČSCH, odbočka v Praze“ (signatura VII-0676) od 20. 5. 1929 do 31. 3. 1939. Jejími předsedy byli zaznamenáni ing. dr. Jan Šatava, ing. dr. Jaroslav Jelínek, dr. ing. Jaroslav Kanzl, místopředsedy ing. dr. Josef Spousta, ing. dr. Jaroslav Jelínek, ing. dr. Jiří Kunzl, prof. dr. Heyrovský, ing. dr. Šimek a jednatelem dr. Jindřich Křepelka, dr. ing. Jiří Vondrák, ing. dr. Břetislav Šimek a doc. dr. Fr. Paul.

Pod signaturou 1/27 nalézáme od r. 1955 „Československou společnost chemickou při ČSAV“ (obr. 6, obr. 7). Předsedou je, podle archivního dokumentu od „založení“, prof. ing. dr. Jiří Pick, DrSc. Po něm v roce 1988 přebírá předsednictví prof. ing. Josef Horák, DrSc. Jako místopředsedové jsou uvedeni ing. dr. Miroslav Fer-

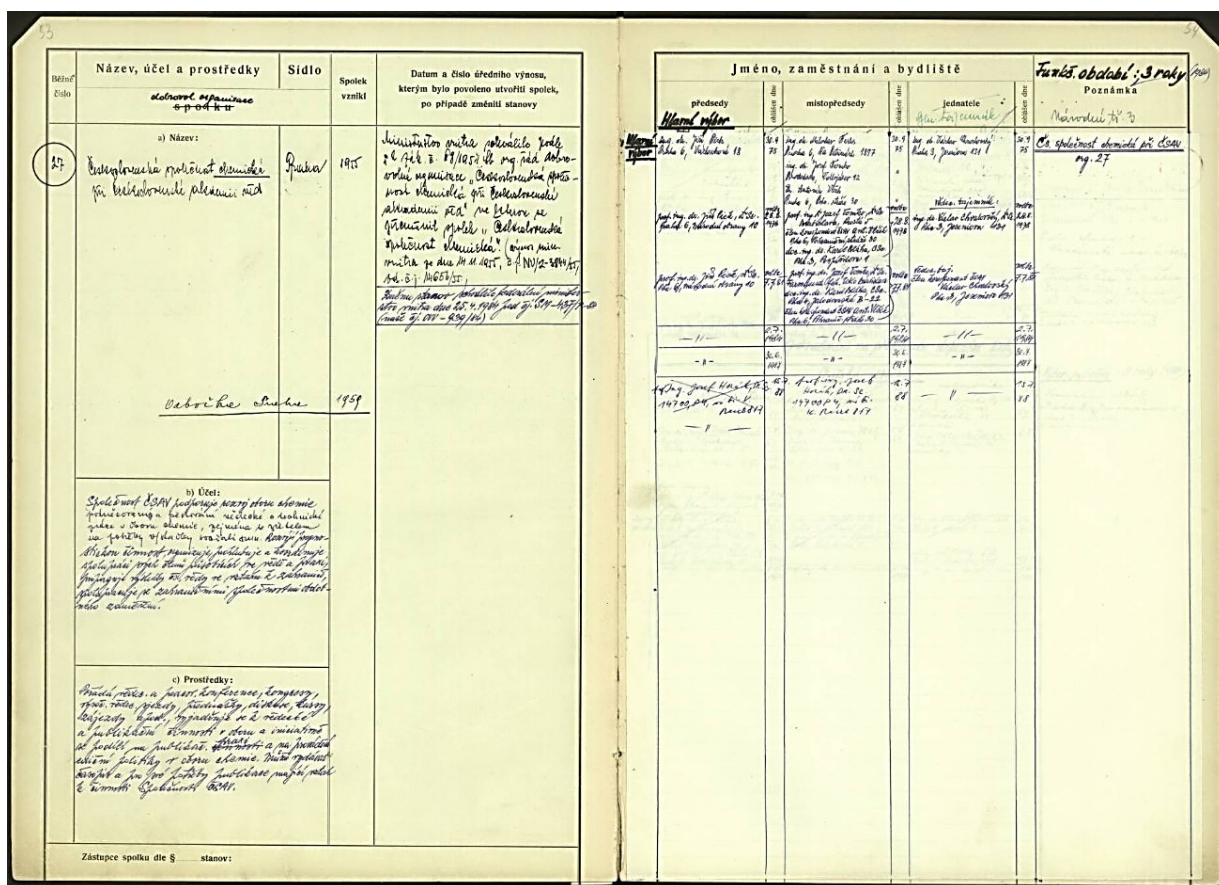
les a prof. ing. dr. Josef Tomko, DrSc., a jako vědecký tajemník ing. dr. Václav Chvalovský. Oficiální zpráva o založení Československé společnosti chemické při ČSAV v časopisu Chemie však uvádí jako prvního předsedu akademika Rudolfa Lukeše.

Česká společnost chemická v dnešní podobě byla r. 2014 zapsána do Spolkového rejstříku s datem vzniku 26. 9. 1990 pod spisovou značkou L1117.

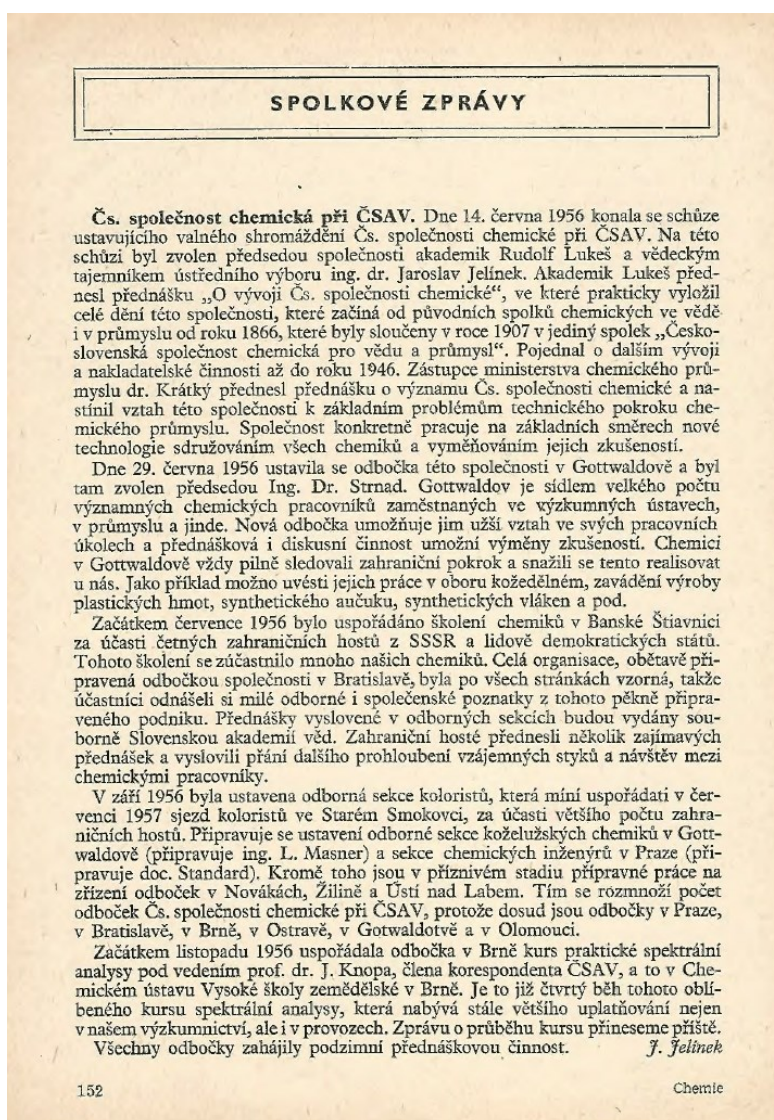
Dále v historickém archivu nalézáme celou řadu spolků, počínaje spolky studentskými, přes „spolky“, které si zřejmě soukromě založilo několik chemiků ke svému potěšení a prospěchu, až po významné spolky, fungující dodnes.

Pod signaturou X/0034 nalézáme „Exkurzní fond pro německé studenty technické chemie v Praze“ (Excursion-fond deutscher Hörer der technischen Chemie in Prag) založený r. 1885, který existoval až do roku 1939. Zakladateli byli studenti chemie Erwin Willigh, S. Fuhrmann, Max Kraft a Joh. Thoma.

Jako další studentský spolek je pod signaturou X/0046 uveden „Spolek posluchačů inženýrství chemie na c.k. vysoké škole technické v Praze“, který existoval v letech 1891–1942 (obr. 8). O něm je zaznamenáno, že: „Účelem spolku jest podporovati snahy kolegů po vzdělání

Obr. 6. Československá společnost chemickou při ČSAV zapsaná pod signaturou 1/27 v r. 1955

Obr. 7. Informace o schůzi ustavujícího valného shromáždění Čs. společnosti chemické při ČSAV z 14. 6. 1956

v oboru chemie a věd technických vůbec a sdružovati je na podkladě nepolitickém, pěstovati kolegiálnítu mezi nimi a hájiti jejich zájmy, tedy práce stavovská, odborná, sociální, kulturní a společenská. Zakladateli spolku byli ing. Jiří Lewi jako předseda, Karel Müller jako místopředseda a Jiří Vykoukal jako jednatel. V letech 1936–37 byl jeho předsedou ing. dr. O. Wichterle.

Podobně existoval v letech 1907–1936 „Verein deutscher Chemiker an der deutschen techn. Hochschule in Prag“, vedený pod signaturou X/0143. Jeho zakladateli byli pp. Paul Halberstadt, předseda, Erich Schlesinger, místopředseda, a Otto Auspitzer.

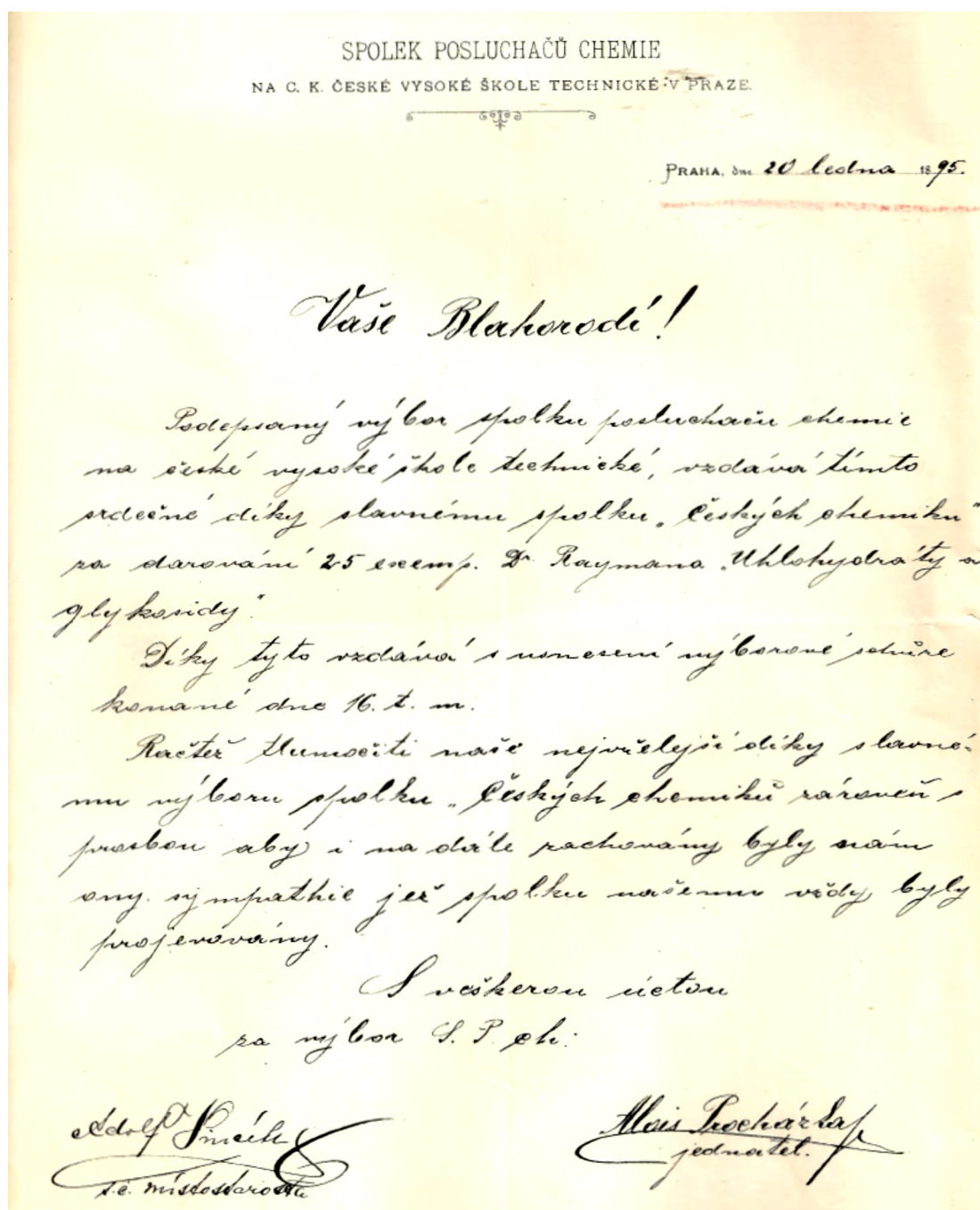
Studenti založili též „Verein zu Unterstützung dürftiger Hörer der chem. techn. Fachabteilung der deu. techn. Hochschule in Prag“, vedený pod signaturou

X/0280. Spolek existoval v letech 1922–1927. Na návrh prof. dr. W. Gintla jej založili Hanuš Ditz, předseda, Zdenko Fleischhans, místopředseda, a Otto Lippert, jednatel.

„Spolek posluchačů inženýrství chemie“ (sign. X/0474) existoval z iniciativy Imricha Hudera (pozdějšího předsedy) v letech 1946–1952. Místopředsedou byl Vladimír Tomášek, jednatelem Vladimír Filip.

Pod signaturou IX/0088 nalézáme „Spolek absolventů vyšších škol strojnických, elektrotechnických a chemických“, založený r. 1896, který existoval do roku 1905. Jeho prvním předsedou byl Wenzl Dobeš, místopředsedou Anton Kruliš a jednatelem Johan Jindra.

„Klub chemiků hl. m. Prahy“ (sign. XXIII/0073) byl založen r. 1937 a zrušen r. 1943. Jeho prvním předsedou byl dr. K. Všečeka, místopředsedou dr. ing. U. Pilze

Obr. 8. Dopis výboru spolku posluchačů chemie adresovaný Slavnému spolku „Českých chemiků“ z 20. ledna 1895

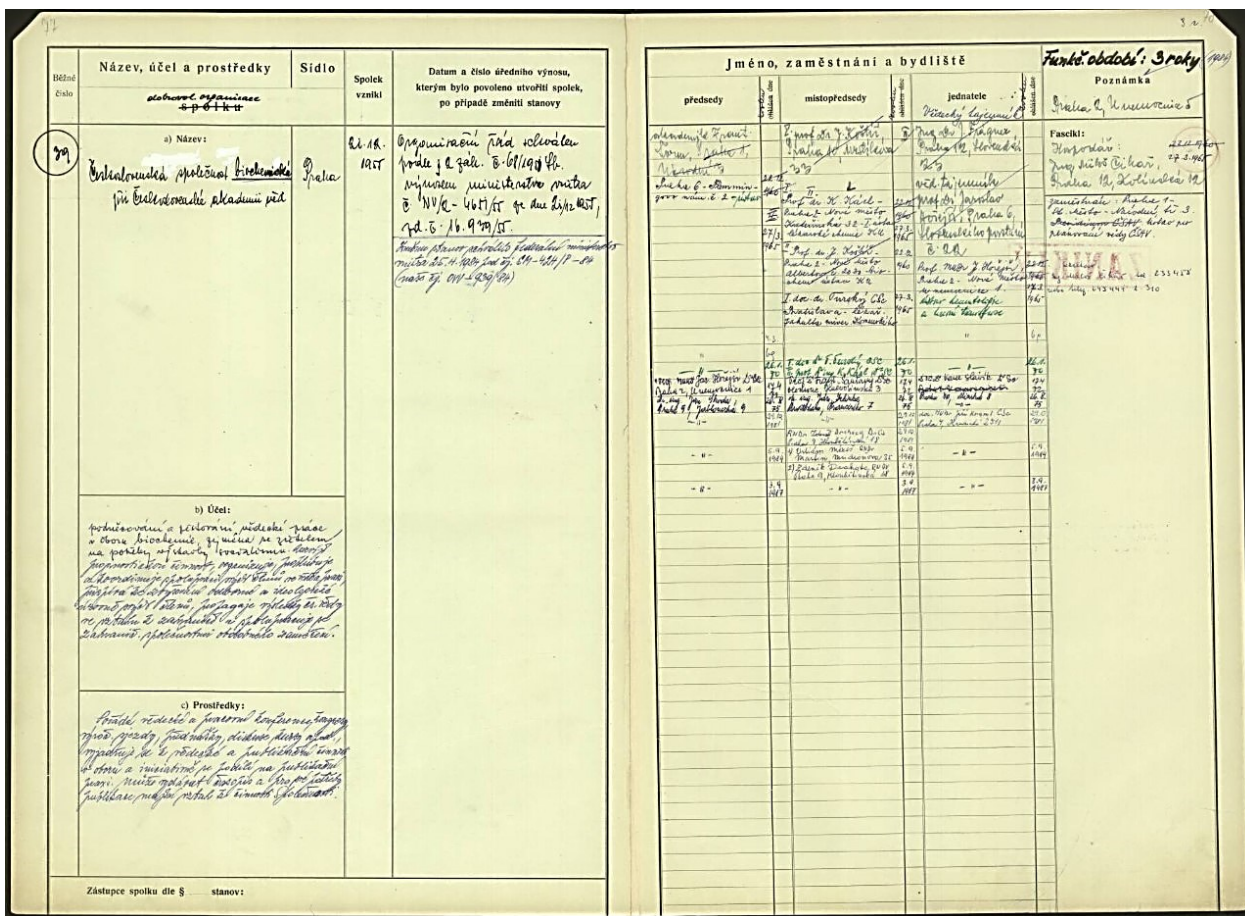
a jednatelem dr. ing. J. Dvořák, na jehož popud Klub vznikl.

Pod signaturou XXII/3657 nalézáme „Svaz české mládeže – místní skupina v Praze I, I. st. průmyslová škola chemická“, založený r. 1948 a zaniklý r. 1951.

Pod signaturou IX/0943 figuruje „Societas microchemica ČSR“ založený r. 1936. Spolek zanikl 30. 6. 1936. Jeho zakladateli byli z popudu prof. dr. Oldřicha Tomíčka

pp. dr. Jaroslav Heyrovský, předseda, dr. Hans Zocher, místopředseda, a dr. Radim Uzel.

V roce 1955 byla z iniciativy akademika prof. Františka Šorma založena „Československá společnost biochemická při ČSAV“ (sign. 1/39), týž byl prvním předsedou (obr. 9). Místopředsedou byl prof. dr. Josef Košťál a vědeckým tajemníkem ing. dr. J. Frágnér. Od roku

Obr. 9. Československá společnost biochemická při ČSAV“ zapsaná pod sign. 1/39

1972 jí předsedal prof. MUDr. Jar. Hořejší, DrSc. V dnešní době má Česká společnost pro biochemii a molekulární biologii v Praze (profesní dobrovolná organizace osob s orientací na biochemii, molekulární biologii a příbuzné obory) spisovou značku u MS Praha L1118 s tím, že předsedou je od r. 2019 prof. RNDr. Libor Grubhoffer, CSc.

Pod signaturou 1/73 je zaznamenána „Čs. vědecká společnost histo- a cytochemická při ČSAV“, která existovala v letech 1964–1987. V záznamu je jako předseda prof. dr. Jaroslav Švejda, místopředseda dr. P. Albrecht, CSc. a jednatel dr. dr. Z. Lodi. Výše uvedení se ve funkcích střídali.

Pod signaturou 1/376 nalézáme „Československou společnost chemického inženýrství“, založenou 9. 4. 1990 v Praze, jejímž předsedou byl od založení Ing. Jan Novosad. Nyní je předsedou prof. Ing. Jiří Drahoš, DrSc. (od r. 2017). Společnost je dobrovolné sdružení inženýrů, vědců, techniků, pedagogů a odborných a výzkumných pracovníků v oboru chemického inženýrství (za což se považuje průnik oborů chemie a strojního inženýrství). Současná spisová značka je L1461.

V roce 1990 bylo založeno též „Sdružení zemědělských a potravinářských analytických chemiků“ (sign. 1/350) z iniciativy RNDr. Ivana Pichla, CSc.

Existuje řada další uskupení, která se dotýkají oboru chemie, leč jejich výčet a popis není zámyslem tohoto příspěvku. Bez zajímavosti ale není pohled do stávajícího „Veřejného rejstříku a Sbírký listin“, lépe řečeno jeho části „Spolkový rejstřík“ (cit.³).

Pod spisovou značkou L11439 u KS Hradec Králové je veden „Spolek chemiků se sídlem ve Starých Ždánicích“, založený r. 2017. Spolek si vytkl jako účel: „Zajištění důstojných podmínek pro život a výkon práce všech zaměstnanců. Hájení pracovních, ekonomických a sociálních zájmů svých členů. Prosazování zvýšené ochrany života a zdraví při výkonu povolání svých členů. Plnění programu Spolku Chemiků včetně oprávněných požadavků svých členů“. Spolek řídí předseda výboru Marek Bednář, místopředseda výboru Milan Krudenc a člen výboru Jan Dočkal.

Pod spisovou značkou L10185 u KS Ústí nad Labem je registrován spolek „Ramus Chemicus“ z Liberce, založený r. 2016, mající za účel propagaci chemie ve společ-

nosti a ovlivňování způsobu výuky chemie na školách. Spolek řídí předseda Ing. Daniel Nevařil.

Registraci v roce 2014 je zapsána pod spisovou značkou L548 „Česká společnost průmyslové chemie, vědeckotechnická společnost se sídlem v Praze 1, Novotného lávka“ s rokem vzniku 1990. Společnost uvádí, že její tradice sahají až do roku 1870 a v současné době se hlásí k Českému svazu vědeckotechnických společností. Má více než 1000 členů. Společnost je nezisková nevládní organizace a představuje „stavovský spolek“ inženýrů, chemiků a techniků. Společnost řídí Hlavní výbor v čele s předsedou, jímž je doc. Ing. Jaromír Lederer a místopředsedy Ing. Jaromír Lubojacký, MBA, a Ing. Luboš Knechtl.

„Česká společnost pro chemii a toxikologii životního prostředí v Brně“ (s.zn. L2130) byla založena r. 1992. Z dostupných informací se dozvídáme, že se zabývá činnostmi ostatních organizací sdružujících osoby za účelem prosazování společných zájmů j. n. a že patří mezi neziskové soukromé a národní instituce sloužící domácnostem.

„Spolek textilních chemiků a koloristů z Pardubic“ (s.zn. L1708) byl zřízen r. 1993 a jako jeho účel bylo uvedeno: podpora rozvoje oboru textilní chemie a zušlechťování barvářské chemie a koloristiky, podněcování vědecké, technické a odborně-popularizační činnosti a zavádění nových poznatků do praxe; organizace, prohlubování a koordinace vzájemné spolupráce členů působících ve vědě, výzkumu, školství a ve výrobě; a poskytování pomoci svým členům při jejich odborné práci a při zvyšování odborné kvalifikace. Je řízen předsedou výboru Ing. Janem Markem, CSc., a místopředsedkyní výboru Ing. Olgou Chybovou a dalšími 3 členy a tříčlennou revizní komisí.

Účelem „Spolku přátel chemického vojska“ založeného r. 2016 (s. zn. L9925) je spolupráce a podpora Armády České republiky a 31. Pluku radiační, chemické a biologické ochrany v Liberci v oblastech udržování historických tradic a současných demokratických hodnot, vzdělávání, kultury, sportu a jeho reprezentace a budování dobrého jména na veřejnosti. Předsedou výboru je od založení Bc. Robert Dolozim z Proseče pod Ještědem, kde má domovskou adresu i celý spolek.

V roce 1996 byl ustaven „Všeobecně-chemický spolek v Praze“ (s.zn. L7771).

Vidíme zde i novodobé spolky studentské, jako je „Studentská unie fakulty chemické Vysokého učení technického v Brně“ (s. zn. L6611).

Na adrese VŠCHT Praha vidíme pod značkou L16688 (MS Praha) „Národní centrum pro mladé chemiky“, založené r. 2014.

Nalezneme zde i spolek založený v Praze r. 2013 pod názvem „Chemické divadlo“ (s. zn. L26607), jehož vytčeným účelem je tvorba vlastních kulturních a uměleckých akcí, rozvoj a realizace uměleckých aktivit, nakladatelská a vydavatelská činnost, vydávání neperiodických publikací a rozmnoženin, propagačních materiálů, pořádání seminářů, diskusí a podobně, a to především v oblasti moderního divadla a dalších současných forem uměleckých projevů. Předsedou je MgA. Vojtěch Bárta.

Historie dávná i nedávná⁴ se zdá býti souborem faktů a jevů neměnných. Antoš ale s těmito jevy a fakty zacházejí obyčejní lidé, mohou mít na ně svůj vlastní názor a pohled. I proto je občas vhodné takové pohledy zachytit a uchovat pro čas budoucí v bláhové domněnce, že to v budoucnosti může někoho zajímat.

LITERATURA

1. <http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/>, staženo 21. 4. 2021.
2. Hanč O.: *100 let v Československé společnosti chemické její dějiny a vývoj 1866-1966*, Academia Praha 1966.
3. <https://www.spolkovyrejstrik.cz/>, staženo 25. 4. 2021.
4. Kratochvíl B., Drašar P.: Chem. Listy 115, 498 (2021).

P. Drašar (*University of Chemistry and Technology, Prague*): **History and Current Status of the Associations of Chemists**

History of registered chemical associations in the region represented now by the Czech Republic dates back to 1866. During the history the societies and associations by turns merged and split again, and several “professional” groups were apparently formed to serve just temporarily or for the specified purpose. Luckily, the oldest one established in 1866 works until now as the Czech chemical society.

Keywords: chemical associations, history, registration, main personalities